

Motion till riksdagen 2010/11:So382

av **Nina Lundström (FP)**

Äldreomsorg på finska

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ge medborgare i hela landet rätt att, där så är möjligt, välja äldreomsorg där det finns finsktalande personal på heltid.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ge individen tillgång till information om språkkompetens inom äldreomsorgen.

Motivering

Mellan två och tre procent av landets äldre befolkning har finska som förstaspråk, och framöver kommer antalet äldre finskspråkiga att öka kraftigt genom den sverigefinska befolkningens demografiska struktur.

När personer blir äldre och minnet börjar svikta tappar många de språk som inte är modersmålet. Den som har glömt svenskan och hamnar på ett äldreboende där det inte finns andra finsktalande bland personalen eller övriga boende försätts i ett tillstånd av total språklig isolering med stort mänskligt lidande som följd. En sådan behandling av äldre är direkt inhuman.

Efterfrågan på äldreomsorg med finskspråkig profil ökar snabbt. Redan i juni 2001 redovisade Socialstyrelsen i ett uppdrag att det glädjande nog inte behöver medföra större kostnader att erbjuda en anpassad äldreomsorg.

Ett aktuellt fall inom äldreomsorgen i Vaxholm har trots detta tydligt påvisat att det idag inte är lätt för enskilda äldre och deras anhöriga att påverka sin situation så att de egna önskemålen och behoven får styra val av boende.

För att stärka rättigheterna för finsktalande äldre behövs en kombination av olika åtgärder. Viktigast av allt är att fortsätta stärka den enskildes valfrihet inom äldreomsorgen och uppmuntra enskilda alternativ. Jag anser därför att det bör utredas hur lagen om valfrihetssystem (LOV) kan bli obligatorisk

Fel! Okänt namn på

för alla kommuner och hur man inom offentlig sektor kan arbeta bättre med att matcha personal med språkkunskaper med finsktalande äldre. Jag vill dessutom att utredningen undersöker hur fler kommuner kan samarbeta för att möta behovet av äldreomsorg på finska eller andra språk. På så sätt bör medborgare i hela landet få rätt att, där så är möjligt, välja äldreomsorg där det finns finsktalande personal på heltid.

Kommuner måste redan idag tillhandahålla information om det finns förskolor och skolor som bedrivs på finska språket. Denna rättighet till information om språklig profil borde även gälla för äldreboenden. Varje individ behöver tillgång till information om vilka enheter inom äldreomsorgen som har finsktalande personal, oavsett om de sköts offentligt eller privat.

För kommunerna bör detta ses som en naturlig del av servicen till allmänheten. För enskilda aktörer borde det vara en självklar fördel i konkurrensen att kunna erbjuda personal som talar finska eller andra minoritetsspråk. Det handlar om konsumentmakt. Den enskildes rätt till information i kombination med stärkt valfrihet, gör att äldre själva i högre grad kan påverka sin situation.

Ett bra sätt att tillgängliggöra informationen är att inrätta kommunala äldreombud som kan hjälpa äldre personer och deras anhöriga med frågor som rör vård och omsorg. Dessa bör besitta minoritetskompetens så att de kan bistå äldre personer och deras anhöriga även i frågor som rör vård och omsorg på finska.

Valfrihet, etableringsfrihet, ökad samverkan och tillgång till information stärker invånares rätt i hela landet att välja äldreomsorg där det finns finsktalande personal. Även med bastu om man så önskar!

Stockholm den 22 oktober 2010

Nina Lundström (FP)